

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,
a. hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 3 fr
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

➤ Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr. ➤

Legujabb.

Nyiregyháza, június 24. A hulla csempészeti mese körül ajánlkozó új tanu Cseres Andrásné, a ki azt állítja, hogy **Groszberg Leoné** adta oda a ruhát azoknak, kik később felöltözték. E hír bejelentése után **Onody rögtön hazantazott Eszlárra**. Barcza Dániel kihallgatását akarják ez újabb masináció által elhalasztani. Barcza kihallgatása fölött már tegnap nagy vita volt. E tanu vallomása megdönti az egész vérmesét. **Móricz** előtte beismerte, hogy kitanították. **Barrit** már visszahívták Eszlárról.

Nyiregyháza, június 24. **Móriczka** tegnap este **Hentler** és **Verhovay** társaságában vacsorált. A társaság igen kedélyesen mulatnt. **Móriczkával számtalanszor kociztak**.

A kir. főügyészség sajtópert indított a »Függetlenség« című szenny lap ellen, mely tegnapi számában **Szeifertről** azt írta, hogy megvesztegették.

A belügyminiszter dementije.

A kormány félhivatalos lapja a »Nemzet« a következő kommunikét közli:

»A tiszta eszlári bünpor Nyiregyházán folyó végtárgyalásának második napján, június 20-án a napi lapokban közlött gyorsírói feljegyzések szerint, **Eötvös Károly** védőügyvédnek **Scharf Móricz** tanuhoz intézett azon kérdésére: »Hát azt honnan tudod, hogy a kir. belügyminiszter fog rólad gondoskodni? — **Scharf Móricz** így felelt: »Azért, mert ő egy rendeletet adott ki és azt mondta, hogy ha jól viselem magamat, el fog tartani és leszek valamit itt a megyénél.« További kérdésekre pedig azt jelentette ki **Scharf Móricz**, hogy: »járt a levéltárban és olvasta az iratot, melyet a magyar királyi belügyminiszter küldött.

Szinte feleslegesnek látszik ugyan, mert mindeu józan ítéletű ember előtt önmagától is feltűnik ez állítás alaptalansága, de nehogy mégis némelyek félrevezettesse, a leghitelesebb forrásból vett értesülés alapján tudathatjuk, hogy olyan belügyminiszteri rendelet, a minőre **Scharf Móricz** hivatkozott, nem létezik.

A rituális bünt csináló banda.

Még nem volt elég! Annyi erőszak, annyi dacz és gyűlölet után a cinizmus olyan szemérmetlen tényével lépett fel a nyiregyházi törvényszék elnöke, mely az igazságszolgáltatás terén páratlanul áll.

Barri átiratot intéz az elnökhöz, tudatva a tiszai törvénybíró azon jelentését, mely szerint kerültek olyan tanuk, a kik tudják, kik vették át

a ruhát a dáдай hulla felöltöztetésére. És **Kornis** ur e feljelentés alapján ismét **Barrit** küldi ki a dolog megvizsgálására.

Hát eddig nem tudta **Barri** ur, kik öltözték, hogy csak most bukkan rájuk? Mi jogczimen tartotta tehát egész éven át fogva a tutajosokat? Mire való volt **Vogel Amsel** itatása, **Herschko Dávid** kihoztatása és **Schmilovits Jankel** megvesztegetése, ha ezek a hullát nem öltöztették sem át nem vették, hanem egészen más egyének, kiknek nyomára csak most bukkantak?

Még nem lehet tudni, hogy a rituális bünt csináló banda melyik ártatlan zsidót akar ismét megzaklatni, de annyi bizonyos, hogy az egész »új felfedezés« nem egyéb egy újabb komplottnál, mely vagy valakit ártalmatlanná akar tenni, a kiktől a banda fél vagy pedig arra van szánva, hogy a »hullacsempészeti« ügyet valahogy komplikálják, mert a dolog jelen állásánál könnyen kiderülhetnek **Barri** és czinkosainak kompromittáló ténykedései.

És az elnök kiküldi **Barrit**, hogy alkalma legyen folytatni azt a munkát, melyet a banda érdekében eddig végzett.

A védelem hatalmas erélylyel tiltakozik az elnöki önkény ellen, de **Kornis** ő nagysága hajthatatlan; ő csak **Barrit** küldi ki, mi nagyon természetes, mert hiszen más nem is tudna ez ügyben úgy eljárni, mint **Barri**, a ki eléggé bebizonyította, hogy ért azokhoz a masinációkhoz, melyek az igazság kiderítését megakadályozzák.

Mi csodáljuk a védelem türelmét, mely ilyen nyilvánvaló önkénnyel szemben sem veszi el a higgadtságot.

Mert ahhoz már csak mégis sajátságos idegzet kell, eltűrni minden védelmi indítvány merev visszautasítását, holott a vádnak minden koncesszió engedtetik.

Mikor a védelem határozottan kijelentette, hogy **Scharf Móricz** eddigi környezete befolyásolja a vallomását és vizsgálatot kért a tanügyerek mesterei ellen, az elnök egyszerűen ignorálta e védői indítványt és tovább tárgyalt, mintha minden a legnagyobb rendben folya. De valahányszor alkalom nyílik, a vád mellett tüntetni, az elnökség részéről mohón megragadtatik a legneveltségesebb pletyka is.

Mennyi zajt csaptak például a **Móricz** gyerek ellen zsidók által megkísérlett merényletből. Az elnök ünnepélyes komolysággal kijelenté, hogy a tárgyalás sorrendjét is meg kell változtatnia miatta. Es végre mi tünt ki? Az, hogy a merénylet története tendencziós hazugság volt. Tegnap meg

azt jelenti az elnök, hogy egy zsidó fiu bement a tanukhoz s hogy ő kiutasította, de azt elfelejtette jelenteni, hogy egy magas rangu katonatiszt is bement a tanukhoz, sőt ki is jött egyikkel és a tárgyalási teremben is még diskurál vele. S ha Friedmán védő éber figyelmét e körülmény kikerüli és fel nem említi, a közönség azt tartja, hogy a zsidók ismét valamely merényletet kíséreltek meg.

Ilyen a nyiregyházi objektivitás. Itt aztán igazságot akarnak szolgáltatni.

Az ötödik nap.

— Junius 23. —

A hirlapok és a jegyzőkönyv.

Eötvös védő felszólalása után, melyben némely hirlap tendencziósus közleményeinek ellenére kijelenteni, hogy az elnök eléggé gondoskodik a tárgyalás függetlenségének megvédéséről és ennek alapján bizalmat szavaz az elnöknek, így folytatja: De egyszersmind kijelentem azon nézetemet s illetőleg a tekintetes törvényszékhez intézendő azon óhajomat, hogy a hivatalos jegyzőkönyv, mely a hiteles gyorsírói jegyzetek alapján készül, ezen hirlapok közleményeitől függetlenül, a gyorsírói jegyzőkönyv vezetésével megbízott hiteles gyorsírók által fog elkészíttetni. És így arra kérem nagyságodat, legyen kegyes arról gondoskodni, hogy azon napló minél előbb elkészüljön s a nagy terjedelmű anyag hozzáférhetése szempontjából a védeiemnek is minél előbb rendelkezésére bocsáttassék.

Rémer Jakab.

Ezután, behivatik Rémer Jakab, 27 éves, izr., nős, korcsmáros Tisza-Eszláron. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy a kérdéses szombaton 8—fél 9 órakor mentek be a zsinagógába s 11 óra tájban, inkább előbb mint később jöttek ki. A templomban voltak idegen metszők is; úgy hallotta, hogy ott volt egy Téglásról, egy második Tarczáról, és ismét egy Lökről. — Csak később tudtam meg, hogy a metszők hová valók — Azon napon este is voltak a templomban nyolcz óra táján, hol a pálinka ára tekintetében folyt az egyezkedés. Tíz óra körül jöttek ki a templomból. Elnök kérdésére továbbá azt vallja Rémer, hogy Scharf, József hol künn, hol benn volt a templomban, miután neki, mint templomszolgának nem volt beleszólása. Az egyezkedésnek kilencz vagy fél tizkor lehetett vége. Istenisztelet után mindnyájan, kik Ófaluba tartoztak, kimentek. A két metsző, Schwarcz és Téglási szintén hazamentek. Rosenberg lakásáig együtt mentek, oda bement a két metsző ebédre. Ez 11 óra körül volt. Velünk volt Junger és Weiszstein is.

Grossberg Leon.

Grossberg Leon tanu szül. Göncz-Ruszkán, 49 éves, nős, gyermekes, birtoka van. A tanu előbb lényegtelenebb dolgok felől megkérdezettvén, a templomban töltött időre mondja, hogy a templomban fél nyolcz órakor kezdtek tanácskozni s másfél vagy két óráig voltak ott. Elnök: Először azt mondta, hogy 11 óráig volt a templomban, most meg azt állítja, hogy kevesebb ideig? Tanu: Én akkor is azt mondtam a vizsgálóbíró urnak és kértem, hogy engedje olvasni a jegyzőkönyvet. Azt mondta, hogy óriási szemtelenség. Rémer: Nekem is azt mondta, hogy óriási szemtelenség. Grossberg: El akartam olvasni, hogy tudjam, hogy jól van-e. Heumann: Hiszen felolvasták önök előtt? T. Felolvasták. E. Az hihetetlen dolog, hogy ha nem valóság volt felvéve a jegyzőkönyvbe, hogy azt a maga jószántából aláírja. Rémer: Nem akartam azt aláírni, mert nem olvastam és később, midőn ismét felszólítottak, megint nem akartam tenni, mert nem tudtam, mi van benne. Azt mondta erre, hogy óriási szemtelenség, azt még embertől nem láttam, hogy maga bele akar nézni, nem hisz nekem. Grossberg ezután a templomból való hazatérésre vonatkozólag szól. Elnök: Figyelmezteti, hogy a vizsgálóbíró előtt másképp vallott. T. Nem tehetek róla, de arra hitet, tehetek, hogy úgy volt a mint mondom. Azt mondja továbbá tanu, hogy csak maga volt a vizsgálóbíró általi kihallgatásnál, irnok nem volt. Friedmann védő kifogást emel az ellen, hogy a tollnok aláírta, a nélkül, hogy ő írta volna a jegyzőkönyvet. Elnök e kifogást a védelem alkalmára utasítja.

gást emel az ellen, hogy a tollnok aláírta, a nélkül, hogy ő írta volna a jegyzőkönyvet. Elnök e kifogást a védelem alkalmára utasítja.

Einhorn József és Einhorn M.

Einhorn József született Eszláron, 77 éves, zsidó korcsmáros. E tanu látta Eszláron a metszőket, azt mondja hogy fél 11 óra tájban mentek ki a templomból. A metszők is kimentek akkor. Este ismét a templomba voltak, az előcsarnokban Szüszmann, Grószberg, Lichtmann Jakab és Einhorn Józseffel az istentisztelet után tanácskoztak 8 órától 10-ig, azután becsukták a templomajtót és elmentek. Hogy bezárták-e kucscsal, arra nem emlékszik már. Hogy Scharf bejött-e a tanácskozashoz, arra nem emlékszik, valamint arra nem, hogy Braun Ábrahám ott volt-e.

Einhorn kit ezután kihallgatnak,

Lényegtelen körülményekről tesz vallomást a templomból való hazamenetelt, illetőleg. Solymosi Esztert jól ismerte, sokszor látta. A vizsgáló előtt tett vallomásának a mostanítól való eltérését azzal magyarázza, hogy most jobban emlékszik, akkor nagyon ijedt volt. A védők kérdésére azt feleli, hogy Eszláron a község házában, majd később Nyiregyháza a megyeházában vallatták. Itt le volt tartóztatva három napig. Eötvös: Hol volt letartóztatva? Tanu: Itt a megyeházánál. Szintén be voltunk rendelve; pünkösdkor történt. Eö. Ebben a megyeházában? T. Nem, lenn az alsó részen. Eö. Be volt zárva az ajtó? T. Nem. Eö. Hát hogyan voltak? T. Csak a gangban voltunk. Eö. Hát kimenni nem volt szabad? T. De szabad volt. Eö. Hat akkor mit beszél, hogy le volt tartóztatva? Mikor először kihallgatta a vizsgálóbíró, maga hallgatta ki, vagy két ur is volt ott; mikor kihallgatta? T. Csak maga volt volt. Szünet után Friedmann figyelmezteti az elnököt, hogy a tanuk közül némelyek benn vannak a teremben, mások pedig kijárnak és értekeznek egymással. E. erre azt válaszolja, hogy jelentett neki, hogy egy fiatal zsidó fiu bement a tanuk szobájába, kit azután kénytelen volt kiutasítani. Megtörtént az is, hogy egy szabadlábon levő vádlott szintén bement tanuk közé, kit hasonlóképen ki kellett vezetetni. Az ily tulkapások ellen alig lehet a kellő szigorral eljárni. Friedmann megjegyzi, hogy nemcsak vádlott és valamely zsidó fiu, hanem egy magas rangu katonatiszt is bement és egy tanuval kijött a tárgyaló terembe és most itt van. Nem akarja megnevezni, mert nem akar személyekkel foglalkozni. Ez is indokolja az intézkedések megtételét. E.: kijelenti, hogy a kellő intézkedések úgy, mint azelőtt, ezután is meg fognak tétetni.

Klein József.

Folytattatván a tanácskozás, bevezetik: Klein József tanut. Született Venczellőn, 32 éves, nős, gyermekes, napszámából él Eszláron az Ófaluban lakik. E. A mult évi maguk husvétját megelőző szombaton jelen volt-e maga a templomban? T. Igen voltam. E. Idegnek voltak-e ott? T. Arra nem emlékszem. E. Metszők nem voltak? T. Voltak. E. és tudja-e, hogy honnan jöttek? Tanu. Egyik Téglásról, másik Tarczáról, a harmadik Tisza-Lökről. Elnök. Már akkor tudja? Tanu. Tudtam. E. Azt is, hogy hogy híjják őket? T. Azt nem tudtam. E. Koldus zsidó volt-e ott? T. Azt nem láttam nem ügyeltem rá. E. Az imádság mikor kezdődött és végződött. T. Kilencz órakor kezdődött és végződött fél 11-kor. E. A templomból egyszerre jött ki a közönség? T. Igen. E. A metszők is? T. A metszők is. E. Hol voltak elszállásolva a metszők? T. Azt most már tudom, de akkor nem tudtam. E. Ügyelt-e rájuk, hogy a metszők hazamennek-e, vagy nem? T. Én nem ügyeltem arra akkor, mert nem egy klubban jöttünk. E. Abban a csoportban, melyben maga ment, volt-e metsző? T. Abban nem volt. E. Különösen maga kinek e társaságában távozott? T. Grosz, Farkas és Rosenberg Herman, Gutman Ladányról, ezekkel jöttem: majd előre, majd hátra, egyformán nem jöhettünk, de épen nagyon mindenkire nem emlékszem. E. De különösen kire emlékszik? T. Gutman Józsefre Ladányrói, Grósz Farkasra, Rózenberg Hermanra. E. Mikor kihallgatták, akkor Guttmant nem is említve, csak Weiszsteint és Rózenberget említette. T. Weiszsteinra se emlékszem; mert 7—8 hétre azután kérdeztek. E. De éppen ellenkezőleg Weiszsteint és Rózenberget nevezi meg különösen. T. Weiszstein? hát akkor bizo-

nyosan vele jöttem, hanem hol hagytam, hol előre mentem, mert az út hosszú. E. Taubot látta-e maga a templomból kijönni? T. En előre eljöttem, nem láthattam, előbb kijöttem egy, két, három perczczel. E. Megint ellenmondás, először azt mondta, hogy előbb elhagyták a többiek a templomot, most még már maga előre ment. T. Természetesen kijöttünk, hogyan, nem tudom. Kijönni kijöttünk, többet nem tudok. E. De hát a többiek is kijöve haladtak előre magával? szól valakivel? látta Rosenberget? T. Igen, kérdőre vontam Guttman Józsefet, hogy miért nem tart gyűlést, azután metszőpróba előadást tartottak, hogy kit fognak választani. Kérdeztem, nem tudtak rá felelni semmit, én azután mentem tovább. A Tóth Borbála megméréséről szóló hirt tanu pletykának állítja,

Löwenthal Salamon.

Elnökök: Jöjjön be Löwenthal Salamon. Löwenthal Salamon: született Eszláron, 36 éves nős, családos, Ófaluban lakik, van egy kevés vagyona. Klein, Römer, Weiszstein, Junger és többek társaságában jött ki a templomból, E. Ezek egyike sem emlékezik magára? sem Römer, sem Weiszstein? A metszők eltávozására nézve mit tud? T. Rosenberggel velem jöttem, ott bementek. E. Rosenberg lakik tehát legközelebb s maga nem is tudja meddig maradtak a metszők Rosenbergnél? T. Nem tudom. E. Látta Taubot kijönni a templomból? T. Igen, mindnyájan együtt jöttem. E. Látta haza is menni? T. Csak Rosenberggel láttam. E. Látta Taubot is, hogy bement Rosenberghöz? T. A háznál láttam csak. E. Öt és a három idegen metszőt? T. Ő volt a harmadik. E. Melyik volt a két idegen metsző? T. Akkor bizonyosan nem ismertem a Téglásról való metsző nevét, a löki volt Schwarz, a harmadik Taub volt. E. Hát a harmadik idegent látta-e, hogy hova tért be? T. Nem láttam, csak hallottam, hogy Ujfaluba ment, ezt csak a templomban láttam. A metszőket nem láttam többé. Elnökök: A vizsgálóbíró által az iránt tétetett fel a kérdés, vajjon csak Römer és Klein társaságában ment-e haza és maga azt elelte rá, hogy csak evvel a kettővel ment. T. Nem lehet, nem tudok róla, mert voltunk tizenöt-tizenhatan is. E. Itt a valamása. T. En emlékezem, hogy többen is voltak, de hogy a többi is fog-e emlékezni, hogy én voltam-e vele, azt nem állithatom, mikor jöttünk 15-en, 16-an. E. De még van egy eltérés az akkori és a mostani előadása közt, nevezetesen az, hogy most határozottan emlékezik arra, hogy tavaly magával együtt és egy időben az idegen metszők is haza mentek; mikor pedig kihallgattatott, akkor következőleg beszélt: arra emlékszem, hogy Taub akkori metsző ugyanazon időben haza jött az Ú-Faluból, de hogy idegen metszők jöttek-e s melyikük jött az Ú-Faluból, azt nem tudom. T. Nem tudok róla, én csak annyit mondtam, hogy a harmadikat nem ismertem, hogy téglási, vagy a tarczali volt-e? T. Nem arról van szó, hanem hogy mikor kihallgattatott, határozottan állította, hogy nem tudja, hogy a metszők Taubbal együtt mentek volna haza felé; most meg állítja. T. Akkor úgy mondtam, hogy hárommal jöttem haza. E. Hogy lehet aztán, hogy vallomásában mégis így van? T. En nem olvastam, nem tudom, hogy mi irtak oda, akkor is úgy állítottam, megmondom a vizsgálóbíró előtt is. A védők néhány kérdést intéznek tanuhoz, mire következők

Lichtmann Jakab.

Szülerett Borsodmegyébe, Zsadányban, 42 éves, nős, gyermekes hásonbérli Eszláron előadja, hogy tavaly husvét előtti szombaton jelen volt a próbakönyörgésnél midőn Schwarz, Buóbaum és Braun pályáztak a metszősége. E. A próbakönyörgés alatt együtt volt velök a templomban? T. En később jöttem, és valamivel előbb mentem el, mint a többiek, mert mindig úgy teszek, legkésőbbhen megyek be, és leghamarább ki. (Derűtség a közönség körében.) E. Azt tudja-e, hogy kijövet miként oszlottak szét? T. Határozottsággal nem emlékszem. Tanu ezután elmondja, hogy este a korcsmárosok ügyében tanácskoztak a templomban, de ez a tanácskozás nem tartott el 11-ig. Beismeri, hogy elküldte Rosenberget Sztropkóra, hogy az ott állítólag előkerült Solymosi Esztert felkutassa. E.: (Lichtmann Jakabhoz.) Hányszor lett kihallgatva ez ügyben, mióta ez folyik? L. J.: Ezen ügyben ki lettem hallgatva, mikor az izraelitáknak pünkösdjük van, nem emlékszem a napra, hányadikán a nagysá-

gos ur kérdezte és én feleltem. Továbbá be voltam rendelve Lökre, ott voltam tartózkodva két napig, feleségem is be volt rendelve, de akkor a kihallgatás nem volt megejtve. Elmondja, hogy cséplés idején is be volt rendelve s akkor másfél napig tartóztatta a vizsgálóbíró. azután hazabocsátotta, a nélkül, hogy kihallgatta volna. Agy vette észre, hogy kémkednek reá s ezért azóta naplót vezet, hogy minden cselekedéséről számot adhasson, E.: Mondja csak még, hogyan vette észre, hogy ügyelnek magára és hogy kémeket tartottak? Kiket ért kémek alatt, kik ügyeltek, kik kémkedtek maga után? T.: Arra figyelmet nem fordítottam, hogy kik, csak annyit tudok, hogy a vizsgálóbíró ur maga mondotta nekem: vigyázzon Lichtmann magára, mert maga után kémkedtetni fogok. Erre határozottan emlékszem. E. Es hitte is, hogy a vizsgálóbíró kémkedtetni fog? T. A mennyiben a vizsgálóbíró ur maga volt szives figyelmeztetni, nem lehetett kétségbe vonnom. E. tudta azt is, hogy a vizsgálóbíró rendelkezése alatt vannak emberek is a kémkedésre? Tanu: Hogy erről meggyőződést szerezhettem volna, azt nem mogdhatom. Azután azt mondja, hogy Hurival sohasem beszélt fontos dologról, E. Tehát abból merítette ezen feltevést, mert a vizsgálóbíró ur mondta, hogy vigyázzon magára, mert félügyelet alatt van? Eö. Mióta az az eszlári vizsgálat folyt, kapott-e ön levelet a nyiregyházi rabbitól? egyszer egy talyigás ember vitte volna. Tanu: Nem kaptam én semmiféle levelet.

Lichtmann Mór.

Lichtmann Mór, született Monokon, 68 éves, nős, gyermekes, gazdálkodó Eszláron. Emlékszik arra, hogy mult évi husvétkor néhány idegen sakter volt Eszláron s azok ott próba imádkozást tartottak. T. A kijövetre nem tud lényeges felvilágosítást adni, mert nem emlékszik már reá.

Elnökök: Azt állítja Wollner Herman, hogy magánál ebédelt akkor nap? T. Elsőbbben hadd nézzem meg azon embert. (Megnézni.) Lehet, hogy azt állítja, lehet igaz is, de én nem tudom. Wollner Herman megmarad a mellett, hogy tanunál ebédelt. E. (tanuhoz). Hát arra emlékszik-e, hogy a metszők nála lettek volna? T. Igen. E. Mikor? T. Második templom után. E. Uzsonnára? T. Igen, második templom után. E. Tovább nem voltak? T. Nem csak uzsonnára voltak, hanem hittam, hogy vacsorára jöjjenek fel este, majd megkínálom. Feljöttek mikor gyertyavilág volt. Megvacsoráltak és azután eltávoztak. E. És mennyi ideig lehettek magánál? T. Mikor hozzám jöttek sötét este volt, gyertyavilág volt, elkészítették a vacsorát, az alatt ott voltak, elvégezték a vacsorát, mindjárt köszöntek, én megvallom, nem tartóztattam, mert az a háznál. E. Mégis mennyi ideig tartott ez az időzés: 9-ig, 10-ig, 11-ig? T. Nem mondhatom olyan formán, 9 táján lehetett. E. Az állittatik, hogy még 11-kor is voltak magánál. Tanu: Nem mondhatom, nem nézrem az órát nem figyelmezttem. E. Süßmann Jakab ott volt-e? T. Süßmann úgy hiszem ott volt. E. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy nem emlékszik rá. Most is csak úgy mondom, mert határozottan nem tudom. E. Vizsgálatában megemlékezés történik arról, hogy önnél késő éjjel voltak izraeliták, sőt, hogy egész éjjel is világ lett volna. T. Erre ki voltam hallgatva, akkor is azt mondtam a vizsgálóbíró urnak, hogy akkor az egészet megtagadtam; hogy azokat az embereket én soha többé nem láttam sem előbb sem azután, csak épen azon egy napon, szombaton és mikor a vizsgálatot bevégezték. A mi azt illeti, hogy gyertyát láttak, nem tagadom, mert az egész esztendőben egész éjjel ég nálam a gyertya mint éjjeli limpa. E. Önnek még azon további kérdés is tétetett a vizsgálóbíró ur által, hogy van-e valami összeköttetése a helybeli rabbinusnál. T. Azt válaszolja, hogy csak mint talmudista érintkezett a rabbi-val, ki különben leánya férjhezmenetele ügyében is közbenjárt. Erre vonatkozólag kapott a rabbitól levelet, hogy menjen egy fiatal embert megnézni, kit a rabbi vőnek ajánlt. (Lichtmanné bejön.) Heumann ügyvéd Lichtmannéhoz: Gyakran szokott megtörtönni, hogy magánál koldusok vacsorán vagy ebédén voltak? T. Csak annyit tudok megmondani, hogy egy szegény, a ki keresztül megy Eszláron, nem kerüli el a házam. H. Igen, de bement úgy futólag, de előfordult-e, hogy épen a vacsotára vagy ebénre mentek oda? T. Hát ha olyankor jött valaki, a mikor épen ideje volt az ebédnek. H. De nézze csak kegyed, ez a koldus az

egyházfínál volt beszállásolva, hogy jön tehát, hogy az magánál ebédel? T. Én nem adok szállást senkinek, ki arra vándorol, ott van a rendes kvártély. H. Hát kosztot kegyed szokott adni? T. Hát rendesen hozzám jönnek, hogy lássam el őket.

Barri újabb küldetése.

A szünet után tanukihallgatások közben Szeyffert kir. főügyész helyettes felállott és jelentette a törvényszéknek, hogy Barry József vizsgálóbírótól azon pillanatban egy sürgős átiratot vett, melyben Barri jelenti, hogy a törvényszék elnökétől vett utasítás folytán Tisza-Eszlára utazik az ottani előjáróság által azon bejelentés folytán, hogy azon személy, ki a tiszadadai hulla ruháit a felöltöztetés végett a csempészeknek átadta, kideríthető, egyúttal felhívja az ügyészséget, hogy egy fél óra múlva Tisza-Eszlára indul, intézkedjenek, hogy a kihallgatásnál Tisza-Eszlaron képviseltesse magát. — Ennek folytán Szeyffert kijelenti, hogy ezen intézkedéshez hozzá nem járulhat, mert a tárgyalás folymában telmerülő új körülmények a bíróság által tárgyalandók. Kér az elnöktől intézkedést az iránt, hogy Bary ki ne utazzék. A védők szintén hozzájárulnak a főügyési helyettes indítványához. Szeyffert azt kívánja, hogy a község előjáróság jelentése az elnöki ígatóból kivéssék és a büntető ígatóba, illetőleg az iratok közé vétessék.

E. Tehát a vádlott még a hivatali bekebelezés dolgába is beleavatkozik? F. Tiltakozik az ellen, hogy a vizsgálattal most is Bari bizatik meg. Sz. E közben jelenti, hogy Bary a vett jelentés szerint már elutazott. A törvényszék határozat hozatala végett visszavonul. A bíróság nemsokára megjelen a teremben s az elnök kihirdeti a határozatot, mely szerint a tiszadadai községi előjáró feljelentése, hogy a törvényszék megbírálhassa, hogy annak folytán mily intézkedés teendő, az iratokhoz csatolandó.

Lichtmann Mórné.

Elnök: (tanuhoz) Lichtmann Mórné, midőn december 21-én kihallgattatott a vizsgálóbíró által tekintettel beteges állapotára, egyszersmind az eskü is kivéttétől. Megtudná mondani azt, hogy mily körülményekre hallgattatott ki a vizsgáló által. T. Nem emlékszem, mert mindig beteg vagyok. E. Emlékszik-e mult év azon napjára, melyen idegen metszők voltak Eszlaron próba könyörgés megtartása végett, hogy közülök valamelyik metszőnek megválasztassék? T. Igen is szombaton volt, gondolom ápril 1-én. E. Vissza tud-e emlékezni arra, hogy a kérdéses napon este vacsoráltak-e házuknál idegen metszők? T. Igen, feküdtem, de láttam. E. Hát arra emlékszik-e, hogy házuknál ebédelt egy idegen? T. Egy szegény ember. E. Emlékszik-e azon ember kinézésére? T. Azzal nem szolgálhatok, mert mindig beteg vagyok, pár napja csak, hogy fen vagyok. E. Künn ebédelt-e azon ember van az asztalnál? Tanu. Az asztalnál. Elnök. Ez volt-e az az ember? (Wollnerhez) álljon fel. T. Wolnerre tekint. Azzal nem szolgálhatok, hogy az volt, már egy éve elmúlt. E. Feküdt-e ön, vagy fennjárt? T. Nem emlékezem rá. E. De ha feküdt, akkor nem láthatta. T. Láthattam, mert azon szobában feküdtem, melyben ebédelt. Heumann védo: Engédjé meg nagyságod, hogy Wollner előre lépjen, mert ott, a hol áll, fel nem ismerhető. E. Wollner lépjen elő. W. a bíróság asztala elé lép.) A tekintetes asszony a divánon feküdni tetszett. T. Lehet, én ritkán ülök az asztalnál. E. Felismerté ezt az embert? T. Egy éve elmúlt, tudtam, hogy volt ott egy szegény ember, de ez volt-e, arra esküdni nem merek. E. Azt mondja, hogy egy szegény ember nálunk ebédelt. Honnan van az, hogy dec. 31-én erre egyáltalán nem emlékezett? T. Épen akkor olyan helyzetben voltam, a vizsg. bíró maga is mondhatja, hogy nem voltam képes beszélni sem. E. De ha ki tudta volna mondani, hogy nem emlékszik, vajon ott ebédelt-e, épen úgy ki tudta volna mondani azt is, hogy emlékszik; ezen kihallgatás hat hónappal ezelőtt történt, tehát sokkal közelebb esett a kéreéses eseményhez, mint a mai kihallgatás. T. (nem felel.) E. Hogy oldja meg ezen restélyt? T. Csak így mondom, hogy nem emlékeztem, akkor nagyon rosszul voltam, meg a vizsgáló bíró ki sem ment a szobából, émelegésem, hányásom volt.

Emlékszik-e arra, hogy ugyanazon időben, mikor ez a vándorló vagy koldus zsidó ott ebédelt, ételt küldött egy vas más szegény öreg zsidó részére, ki a faluban valakinél volt elszállásolva. T.: Arra nem emlékezhetem, mert lefeküdtem, hanem mondtam, hogy küldjenek, mert én nem voltam künn, hanem van cselédem. E.: Kit küldtek, kik intézték azt el? T.: A szakácsné. E.: Hogy hívják? T.: Fraenkl Hani. E.: Most is ott szolgál? T.: Igen. E.: És azt a sáfár leányát hogy hívják? T.: Ohrenstein Berta. E.: Hová küldték az ételt? T.: Ugy hiszem Braunhoz küldték. E.: Délben vagy este? T.: Ebédután. E.: De ez csak a szakácsnétol elbeszélve tudja, de kegyed nem látta ugye? T.: Én nem voltam a konyhában. E.: Ki jelentette kegyednek azt, hogy szükséges volna, hogy idegen helyre egy szegény embernek étel küldessék? T.: Az már tudva van a cselédnél, hogy ha szegény van és nincs neki mit enni, akkor visznek neki. Bejött a szakácsné és mondta, hogy szegény ember van, nincs mit ennie; hát küldtek ki. E. Melyik szakácsné? T. Fraenkl Hani.

Fraenkl Hani.

Született Eszlaron, 19 éves, hajadon, szakácsné Lichtmannál. E.: A mult esztendő husvét előtti szombatján délben küldött-e maga ebédet a faluban valamely házhoz vagy nem? T. Igen. E. Ki által küldött? T.: Az ispán ur leányával. E. Kinék rendeletéből? A tensaszony rendelte. E.: Ki jelentette az asszonynak, hogy szükséges küldeni valahová? T. Felmentünk az ispán urhoz kérdezni, hogy haza jött-e a szegény ember a templomból? Azt mondta, hogy nem; odahaza van, beteg. E. Honnan tudta, hogy szegény ember van a faluban? T. Nálunk vacsorált. E.: Mikor kihallgatta a vizsgálóbíró határozottan ezen vallomással ellenkezőt mondott. T. Meg voltam ijedve, ekkor nem tudtam rá felelni. (Mozgás a hallgatóság körében.) E. Braun Ábrahámra vonatkozólag is azt állította, hogy nem igaz Braunnak az az előadása, hogy az ő házához ételt vittek volna, mert sem magai sem a cseléd nem vitt a lakáshoz ételt és azon idő alatt mig az Aj-Ealuban lakott Braunnál sohasem volt. Ugy az elso, mint a második pontra nézve azt állítja, hogy meg volt ijedve és azért beszélt így? T. Igen, meg voltam ijedve és nem tudtam felelni. E. Hát ijedtében felelt igazat. Elnök: Igen. E. De azután december 21-én miért nem felelt a kihallgatás alatt, mert akkor már ujjal kihallgatva lévén előbbi vallomásával egészen más beszélt. T. Már akkor nem voltam megijedve, mert akkor másodszer voltam kihallgatva, hát eszembe jutott.

Bátor Julianna.

Maga eszlári születésű, 23 éves hajadon. A mult esztendőben szolgáló volt Lichtmannál? Mennyi ideig lakott nála? T. Két évig. E. Azon két esztendő alatt vitt-e valamikor Braun lakására ételt? T. Nem vittem soha. Braun Ábrahám: Istálom alássan, nem mondtam, hogy ő vitte, csak azt, hogy a szakácsné volt, de hogy kivitte oda az ételt, nem tudom, mert aludtunk. E. (Bátori Juliához): Hát magán és a szakácsnén kívül volt még több fehér cseléd. T. Nem volt akkor E. (Bátori Juliához). Hát arra maga nem emlékszik, hogy azon szombati napon volt-e maguknál szegény koldus zsidó ebéden? T. Én nem emlékszem, hogy volt nálunk valami szegény zsidó. E. Hát arra emlékszik-e, hogy ugyanazon a napon három metsző ment volna magukhoz? T. Igenis, emlékszem. E. Mit csináltak azok ott? Tanu: Bent voltak a szobában: danoltak, vagy szavaltak ott egymásnak, azt hallottam. (Derütség.) Elnök: Meddig voltak ott? mikor mentek el? Tanu: Valami nyolcz óraker ott voltak, este napszállta után nem jöttünk hozzánk. E. És sokáig voltak ott? T. Elmentek tőlünk és később jöttek vissza. E. Mily időben? T. Mikor este nálunk jöttek nyolcz óra volt, azután elmentek és már 10 óra lehetett, mikor jött a három metsző és azután megint 12 óra között volt, mikor elmentek. Ezután Orenstein Berta és Orenstein Jakab tesznek csekély jelentőségű vallomást. A tanuk meghitelesítése és a tárgyalás folytatásának hétfőre kitüzése után a tárgyalás d. u. 3 óraker véget ért.